

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 261 Maribor, ponedeljek 16. novembra 1931

»JUTRA«

izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
velja mesečno prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Priprave za volitve v senat

V NEKATERIH BANOVINAH SO ŽE SESTAVLJENE KANDIDATSKE LISTE. — VOLITVE 3. JANUARJA.

BEOGRAD, 16. novembra. Termin za volitve v senat še ni določen. Vendar pa se čuje iz poučenih krogov, da bodo volitve razpisane za 3. januarja 1932.

BEOGRAD, 16. novembra. V nekaterih banovinah so že pričeli s pripravi za volitve v senat. V donavski banovini je že postavljen seznam volil

cev (volijo, kakor znano, vsi narodni poslanci, vsi člani banskih svetov in vsi župani.) Vseh volilnih upravičencev je v tej banovini 845. V ostalih banovinah bo število volilcev manjše. Volilni imeniki morajo biti predloženi okrožnim sodiščem na sedežih banovin in nato objavljeni v Službenih novinah.

Francosko-nemški sporazum

bo odločil usodo Evrope. Tako se glasi parola vseh odličnih evropskih državnikov, tako je to parolo te dni zopet povdaril predsednik francoske vlade g. Laval. Včeraj pa je že tudi dospela iz Pariza zanimiva vest, da je spati na uspešen zaključek predpogajanj za novo reparacijsko konferenco. Želji Nemčije, da se prouči celokupni njen finančni in gospodarski položaj, je v glavnem ustrezno. Vidni so temeljni predpogoji za nemško-francosko gospodarsko sodelovanje. Delo nemško-francoske gospodarske komisije, ki ima nalogo, da prouči vse zadevne probleme, bo razdeljeno na štiri podkomisije. Prva bo obravnavala vprašanja trgovskih odnošajev v zvezi z izgradnjo nemško-francoskih kartelev. Sestala se bo 15. decembra v Berlinu. Druga podkomisija, ki se bo sestala 27. in 28. t. m. v Parizu, bo obravnavala prometna vprašanja, tretja bo zasedala istočasno s prvo v Berlinu in bo imela nalogo, iskati interese skupnosti med gospodarstvi obeh dežel, četrta pa bo pričela svoje razprave 18. in 19. decembra v Parizu in se bo bavila z raznimi problemi sodelovanja med obema državama.

Ni gol slučaj, da se je koncentriralo tekom zadnjih dni v Parizu vse, kar trieri na reševanje francosko-nemškega problema: sestal se je francoski parlament, otvorilo se je zasedanje francosko-nemške gospodarske komisije in drže se pogajani med francosko in nemško vlado. Od vseh teh činilcev je odvisna usoda neke francosko-nemških odnošajev, ampak tudi usoda celokupnega svetovnega problema vojnih dolgov. Francoski parlament se bo tokrat bavil izključno s problemi francoske zunanje politike, s pogajanj z Nemčijo in z uspehi Lavalovega potovanja v Washington, ki je isto tako bilo v zvezi s pogajanj z Nemčijo. Lavalov sestanek s Hooverom sicer ni donesel nobene definitivne rešitve, ampak je bil samo začetek poskusa, ko lega rezultat je še nesiguren. Zakaj francoski premijer se v Washingtonu ni prav z ničim angažiral in niti v eni točki ni odstopil od francoskih zahtev. Pač pa je celo uspel napram ameriški vladi zahtevo, da se mora vprašanje reparacij vrniti na podlago haškega sporazuma, s katere se je premaknilo vsled Hooverovega moratorija. Ameriška vlada je pristala na to stališče, ki je postalo baza za pogajanja z Nemčijo. Od rezultata teh pogajanj je tudi odvisen uspeh ali neuspeh Lavalove zunanje politike. Danes ima Laval še večino v francoski zbornici, ali bo pri tem ostalo, je odvisno od uspeha pogajanj z Nemčijo. Ta pogajanja v Franciji niso popularna, ker je Francija v vsakem slučaju ona, ki bo morala dati koncesije.

Kakor je iz uvodoma omenjenih vesti razvidno, se je stanje francosko-

Sovjetska nota Japonski

LITVINOV OPOZARJA JAPONSKO VLADO NA NJENA ZAGOTOVILA. — GENERAL MA BO PRIČEL Z OFENZIVO?

MOSKVA, 16. novembra. Ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov je v soboto prosil k sebi japonskega poslanika Hirota in mu je podal sledečo izjavo, da jo sporoči svoji vladi.

Sovjetska vlada je primorana z občutkom najglobjega obžalovanja ugotoviti, da interesirani japonski vojaški krogi še naprej širijo izmišljene vesti o podpiranju kitajskih generalov s strani sovjetske Unije celo potom japonskih listov in brzojavnih agencij.

Litvinov opozarja na konkretne izjave japonskih funkcionarjev v Mukdenu in Harbinu. Svojo izjavo zaključuje Litvinov:

Sovjetska vlada opozarja japonsko vlado na to brezvestno protisovjetsko kampanjo, ki jo gotovi volaški krogi v Mandžuriji sistematski izvajajo in ki komplicirajo odnose med Japonsko in Rusijo. Sovjetska vlada smatra potrebnim, da spominja na zagotovila japonskega poslanika, ki mi jih je dal, češ da interesi sovjetske Unije z dogodki v Mandžuriji nikakor ne bodo oškodovani. Opozarjam na to radi tega, ker imam informacije, da japonsko poveljstvo pripravlja preoračanje vzhodnokitajske železnice v okolišju Cickarja in hoče istočasno ukiniti ves železniški promet, kar bi naravno pomenilo materialno škodo za sovjetsko Unijo. Sovjetska vlada računa s tem, da

bo zagotovilo japonske vlade ostalo v veljavi in da ne bo kršeno.

TOKIO, 16. novembra. Glasom vesti iz Harbina se je kitajski general Ma Han Šang odločil odkloniti japonske zahteve, ker so v nasprotju z interesi Kitajske. Ma Han Šang namerava danes pričeti s splošno ofenzivo proti japonskim četam.

WASHINGTON, 16. nov. Japonski poslanik Debuči je izjavil podtajniku Castleju, da bodo japonske čete, ki stoje ob mostu pri Nonni nasproti kitajskim četam, ostale mirne, razen če bi kitajske čete prešle v napad. V tem slučaju bodo Japonci potrebno ukrenili. Ofenzive Japonci ne bodo pričeli. Po mnenju poslanika Debučija ni v Mandžuriji ruskih čet.

HARBIN, 16. novembra. Kitajski general Ma Čang Šan je japonsko ultimativno zahtevo, naj izprazni črto pri Cickarju, odklonil z utemeljitvijo, da bi to bilo istovetno s kršenjem kitajske suverenosti.

Ob reki Nonni divja že tri dni nova bitka, Kitajci so vrgli tja znatne nove sile in cenijo njihove čete, ki se udeležujejo bitke, na 150 tisoč mož. Japoncem se je po menjajoči se vojni sreči posrečilo potisniti levo kitajsko krilo in zasedati vas Čven-Hun-Anti. Izgube so na obeh straneh velike.

Hitler zmaga

PRI VOLITVAH V HESSENU SE JE ŠTEVILO NARODNOSOCIJALISTIČNIH GLASOV PONEKOD POTROJILO. — IZGUBE MEŠČANSKIH STRANK IN SOCIJALNIH DEMOKRATOV.

DARMSTADT, 16. novembra. Včeraj so se vršile na Hessenskem volitve v deželni zbor. Vse stranke so razvile mrzlično propagando, vsi glavni voditelji Hugenberg, Hitler, Dingeldey, dr. Brüning in dr. Breitscheid so osebno posegli v volilni boj. Udeležba na volitvah je bila izredno velika in je

znašala povprečno 80%, ponekod celo 90%.

Dosedaj znani rezultati kažejo isto tendenco, kakor vse volitve v Nemčiji tekom zadnjega časa: znaten porast Hitlerjevcev, težke izgube nemške lju d s k e stranke in d r ž a v n e stranke ter znatno nazadovanje soci-

nemških pogajanj vendarle povoljno razvilo. Dočim si je v početku stalo nasproti dvoje različnih stališč, dočim je Francija stala strogo na stališču primene haškega sporazuma in je dopuščala samo možnost proučitve nemških financ v smislu odgoditve pogojnega dela reparacijskih anuitet, dočim je na drugi strani Nemčija zahtevala, da se proučevanje raztegne tudi na brezpogojni del reparacij in celo na celi kompleks nemških dolgov, tudi privatnih, pa se je v zadnjih dneh na obeh straneh popustilo ter je prišlo do uvodoma omenjenega sporazuma.

S tem bi bila tehnična stran problema speljana v dobro smer. Seveda pa je vse v tesni zvezi s politično strujo, ker morata i francoska i nemška vlada računati z razpoloženjem svojih mas. V francoski javnosti se — z ozirom na izid včerajšnjih volitev na Hessenskem zelo upravičeno — pojavlja bojazan pred nemškimi nacijonali in njihovimi zahtevami po brisanju vseh prevzetih obveznosti in se svetuje vladi opreznost v davanju koncesij. V nemških krogih pa, ki so prepričani pristaši sodelovanja s Francijo, seveda zopet trde, da bi francos-

jalnih demokratov. Narodni socialisti so ponekod število glasov celo podvojili in potrojili. Centrum se je obdržal, nemški nacijonanci so izgubili glasove na Hitlerjevce. Nemška ljudska stranka in državna stranka pa ste izgubili do dve tretjini svojih postojank. Socijalni demokrati so izgubili 10 do 20% glasov, komunisti pa prilično toliko dobili.

Pevski zbor Glasbene Matice.

Pevski zbor Glasbene Matice ima svoje pevske vaje v torek in petek ob 20. uri. Pevske vaje v sredo ni. — Zborovodja.

Samo še 2 dni

imate priliko zašgurati si srečo potom srečk državne razredne loterije. Žrebaje se bo vršilo že 19. in 20. t. m. Le še malo srečk je na razpolago v upravi Jutra in Večernika v Mariboru, Aleksandrova c. 13.

Novinarski klub.

Drevi ob 20. uri važna klubova seja v Aljaževi sobi hotela »Orel«.

Tragična smrt pod vlakom.

V zgodnjih jutranjih urah se je razširila tragična vest, da je povozil vlak med prehodom pri Feličevi gostilni in zapornico na Ptujski cesti na Teznu upokojenega orožnika in občinskega tajnika g. Janka Aprisnika, posestnika na Teznu. Pokojnik je bil splošno priljubljen in kot občinski tajnik marsikomu v pomoč. Kako se je dogodila nesreča, bo težko ugotoviti. S težko prizadeto družino sočustvuje cela občina.

Iz policijske kronike.

V noči na ponedeljek so bili aretirani Franc M. zaradi splošnega suma in Peter M. zaradi tatvine. Čevljarskemu pomočniku pa so odnesli iz neke gostilne nov dežnik in čepico. Leonu Danku, natakarju v Grajski kleti, je izmaknil neznanec jopič, vreden 300 Din. Čez ograjo Državnega mostu sta za stavo skakala Martin P. in Viktor V. ter poškovala nasade na serpentinah, ki vodijo pod most.

Tajinstven skok v Dravo.

Kmalu po polnoči je začel stražnik na Državnem mostu klice: Straža! Straža! Stražnik je takoj prihitel do sredine mosta, kjer sta mu naznanila Jurij Zolger in Marija Regorškova, da sta videla, kako je moški, srednje postave, oblečen v črno suknjo, obesil svoj dežnik na ograjo in skočil na glavo v vodo. Poklicali so reševalce in pregledali obe obali Drave, toda za neznanecem, ki je v samomorilnem namenu skočil v vodo, ni bilo nobenega sledu več. Navzlic vestnemu poizvedovanju še niso mogli ugotoviti njegove identitete. Policijsko predstojništvo prosi, komu bi bilo kaj znanega, naj si na policiji ogleda dežnik, ki ga je neznanec obesil na ograjo, da bi se tako moglo ugotoviti ime nesrečnega, ki je obupal nad življenjem.

ka nepopustljivost bila voda na mlin nacijonalistične agitacije, dočim bi širokogrudnost in pravilno pojmovanje nemških gospodarskih prilik onemogočila ekstremistično propagando. Oboji imajo prav, vendar pa ostane odprto vprašanje, ali bi Francija vkljub vsemu svojemu bogastvu bila v stanu rešiti zamotani problem nemške gospodarske in finančne krize.

Vsekakor bode pa nadaljevanje francosko-nemških pogajanj znatno olajšalo atmosfero in približalo Evropo pomirjenju in konsolidaciji njenih gospodarskih prilik.

Sumljivi agenti iščejo žrtve

V ZNAMENJU BREZPOSELNOSTI. — PRODUKCIJA IN KONZUM. — LOV ZA »ZASTOPNIKI«. — 200 DIN NA DAN! — 360 DIN KAVCIJE ZA STROJ. — ZNANJE NEMŠČINE POTREBNO. — INOZEMSKI AGENTI. — MILO IN BUDILNIKI. — POTEKAVŠČINE V MARIBORU IN OKOLICI.

Dan za dnem poročajo listi o naraščajoči brezposelnosti. Res je sicer, da se razmere pri nas ne dajo primerjati z brezposelnimi v drugih državah, kjer šteje njih armada že milijone. Vendar se z bližajočo zimo večja števila odpuščenih delavcev tudi po naših obratih. Vse prognoze pa ugotavljajo s precejšnjo verjetnostjo, da gospodarska kriza še ni dosegla viška...

V veliki meri so s krizo pri nas prizadeti predvsem srednji sloji. Delavec še za silo najde delo kje na deželi, kjer je pomanjkatje služinčadi še danes veliko. Toda družinski oče, zaposlen od sedaj kot pisarniška moč, pisarniški sluga, trgovski uslužbenec itd., — kaj naj počne?! Zima z neusmiljeno trdoto grozi, deca plaka brez obleke in kruha... žena bolna stoka za zdravili, ki jih ni...

Nenormalne gospodarske prilike v produkciji skušajo proizvajalci zboljšati s čim večjo ponudbo svojega blaga. Porast konkurenčne borbe za tržišča onemogoča uspešno prodajo na veliko, zato se industrija zateka tudi že k malemu konzumentu. Dočim ima naša utrjena industrija že dobro organiziran štab zastopnikov — poklicnih agentov, se marsikatero »podjetje« obupno lovi za »zastopniki«, obljublja jim dokaj lahek zaslužek. To je seveda zelo zapeljiva stvar za brezposelne ljudi, ki pa radi svoje lahkovernosti padejo navadno kot žrtve rafiniranih goljufov. Žalostne sličice iz mesta in okolice naj pokažejo par nesrečnih slučajev!

»Dvesto dinarjev na dan zaslužite lahko, ako pošljete 10 Din v pismu, nakar dobite podrobna navodila za takojšnji pričetek dela. Strokovna izobrazba ni potrebna! Ponudbe pod šifro »Siguren dohodek« na upr....« To mamljivo reklamo je prineslo časopisje v neki nedeljski številki. Med tistimi neštetimi, ki so v skrbeh za vsakdanji kruh, je zavalovalo... »200 Din na dan!« Marsikdo si je sposodil 10 Din, če jih ni imel sam, s tolažbo, da jih bo lahko vrnil, saj ga čaka zaslužek 6000 Din mesečno... To ni karsibodi! Še isti dan so odpošiljali pisma. Počasi so tekale ure, dnevi, tedni...

Čez dobre tri tedne je »podjetje« brez navedbe kraja in imena poslalo par predlog za izžaganje okvirjev z majhno žagico. Priložen dopis priporoča pridno žaganje »mladim in starim«, ker se dnevno prav lahko izdela 10 okvirjev za fotografije s prodajno ceno 4 20 Din. »V vsaki hiši boste zlahka našli odjemalce in upamo, da nam boste hvaležni za naša navodila in nasvete!« Tako pravi pustolovec, ki je vtaknil v žep lepo število

Kralj na Betajnovi

Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovi« je bila pred tridesetimi leti sprejeta z zelo deljenimi čustvi. Bila je preveč resnična, da bi vsi spoznali in priznali njeno resničnost. Danes gledamo nanjo vse bolj usmerjeno, zato bolj objektivno in vemo: ostala je, umetnina je. Moč vsake prave umetnine pa je prav v tem, da se ne postara, da ostane vedno ali vsaj še zelo dolgo aktualna. »Kralj na Betajnovi« je danes morda še bolj sodoben kakor je bil tedaj, ko ga je Ivan Cankar napisal. To je pokazala tudi letošnja premiera v našem gledališču v soboto, katero je mnogoštevilno občinstvo izredno toplo sprejelo.

Režiser g. Jože Kovič je znova pokazal, da pozna Cankarja zelo dobro in je to svoje temeljito poznavanje vtisnil tudi celotni predstavi, ki nam je pokazala vse tako kakor mora biti in kakor je. Zato smo s »Kraljem na Betajnovi« lahko zadovoljni. Najmočnejši lik je bil pač Kantor, »kralj« na Betajnovi. Vanj je g. Pavle Kovič položil vso svojo moč. Ne prekosljal je pa bil tudi v maski. In mala nesrečna Nina gđc. Elvire Kraljeve! Bila je zares štirinajstletno dekletce, vse zbegano in zlomljeno v svoji nemi boli. Maks g. Vladimira Skrbniška je bil pra-

»kovačev«... Oblasti so mu baje že za petami!

Mamljiva reklama je pred tedni iskala zastopnike za nekaj nov stroj, ki gre prav dobro v promet in obljublja prodajalcem lahek in dober zaslužek. Mlad fant se je prijavil za to zastopstvo. »Šef« tvrdke je zahteval 360 Din kavcije in mu za ta denar izročil majhen strojček, ki se pritrji na pisalni stroj in baje olajšuje delo. Fant je hodil s strojčkom od stranke do stranke, nikjer pa ni mogel prodati niti enega. Obupan se je zatekel k »šefu« nazaj in je zahteval vrnitev kavcije. Ta mu pa priporoča, da denar zahteva direktno od tvrdke v Zagrebu. Fant je strojček poslal v Zagreb, odtam pa so mu ga vrnil. Tvrdka mu je pisala, da strojčka ne vzame več nazaj, ker ga je fant pravilno kupil, imenovani »šef« pa ni noben šef, ampak le potnik tvrdke. Ta ima le nalogo, čim več takih strojčkov razpečati v Sloveniji in sicer na kakršenkoli način. Ta potnik si je izbral tak način, da išče sam nove zastopnike, jemlje od njih kavcijo, ki jo potem smatra za kupnino za stroj.

»Spretni ljudje, s perfektnim znanjem nemščine, dobe takoj službo!« Res so se mnogi prijavili. Sprejemal jih je dunajski žid in jim podelil to le službo, kdor jo je seveda hotel sprejeti: Prodaja nogavic od hiše do hiše na ducate in pare. Provizija od para 2 Din, od ducata 30 Din. Povsem vabljava stvar, toda čemu ta znanje nemščine? Zato, da se je on sam mogel razgovoriti z ljudmi o prodaji!

Pred hišo se ustavi eleganten avto. Dva nemška govoreča gospoda izstopita, vprašata za stranko N. N., češ da sta dobila nalog od prijatelja X., naj obiščeta g. N., ki se zelo zanima za pristne izdelke firme Y. Med tem časom šofer prinese v stanovanje obširen kovček z najlepšimi svilenimi srajcami, pidžamami itd. Neverjetno nizke cene! Stranka naroči nekaj garnitur, podpiše fakturo in agenta izgineta. Ko pride blago, ga spremlja carinski plačilni nalog z visoko vsoto, poleg tega povzetje za pošiljko, kar znaša končno silno pretiran znesek. Za isti denar bi stranka dobila v Mariboru še enkrat več blaga! Intervencije ne pomagajo, ker tvrdka grozi s tožbo. Paket je treba prevzeti in še z dodatnim plačilom 24 Din za ležarino...

Znana je še zadeva mila in budilnikov: »Kdor naroči za 110 Din mila, dobi uro!« Lahkovernosti so plačali vsoto naprej, a nikoli niso več videli ne denarja, ne mila in ne ure! Tudi potnika ni več na spregled...

va živa vest brezobzirnega Kantorja in njegov oče, stari Krnec g. Pavla Rasbergerja je bil ves živ in plastičen lik zapitega in izgubljenega bivšega štacunarja in krčmarja.

Pa kaj bi naštevati vse. Tudi ostali interpreti poedinih vlog: Zakrajškova (Hana), gđc. Starčeva (Francka), g. Furijan (župnik), ga. Savinova (Lužarica), g. Tovornik (Bernot), g. Grom (sodnik), ga. Dragutinovičeva (sodnikovka), g. Harastovič (oskrbnik), g. Medven (Koprivec), g. Gorinšek (prvi kmet), g. Blaž (drugi kmet) in g. Nakrst (tretji kmet) so skoraj brez izjeme izrabili svoje sile in sposobnosti ter doprinesli svoj del do celotnega uspeha. Premiera »Kralja na Betajnovi« je bila za naše gledališče časten večer.

—r.
Ponedeljek, 16. novembra. Zaprto.
Torek, 17. novembra ob 20. uri »Konec poti« ab. B.

Sreda, 18. novembra. Zaprto.
Četrtek, 19. novembra ob 20. uri »Kralj na Betajnovi«. Ab. C.

Iz gledališča. V četrtek, 19. t. m. bo prva repriza Cankarjeve dramske umetnine »Kralj na Betajnovi«, ki je pri svoji sobotni premijeri dosegla zaslužen uspeh. — Koncem tedna pa bo premijera Zellerjeve melodijozne in vesele operete »Ptičar« v režiji g. P. Rasbergerja.

Mariborski in dneoni drobiž

Glasbena Matica v Murski Soboti

Ni malenkost v takem dežju in dokolenkem blatu iti v Prekmurje na turnejo. V največjem naliivu smo v soboto popoldne dospeli v Mursko Sobotu. Navzlic temu pa smo nastopili pred polno sokolsko dvorano in pred izbrano publiko, ki se ji je že po prvi pesmici videlo na iskrenih očeh in jasnih obrazih, kako dobrodošla jim je krasna slovenska in kaj šele prekmurska pesem. Glasbena Matica je zapela vsega skupaj 12 mešanih zborov ter dva ženska in dva moška zbora, g. Živko pa je z globoko občutnostjo podal 4 zelo srečno izbrane solo-točke. Koncert je vseboval torej 20 lepih pesmi, med njimi 4 prekmurske in 2 medmurski narodni. Pokazalo pa se je tudi tukaj, kakor povsod drugod in najsibito to že v Beogradu ali Zürichu: narodna pesem, zlasti še prav domača, si prva dogazi pot do razvnetih src. Podčrtati pa je še treba, da smo v M. Soboti, kjer še razen Adamičevega šolskega zbora ni nastopil noben večji zbor, izredno hitro našli duševni stik med publiko in sabo. To pripominjam zavoljo tega, ker smo že večkrat nastopali pri koncertih, kjer nismo mogli najti toliko potrebne poti do svojih poslušalcev. Koncert je bil zelo dobro obiskan, škoda le, da mu okoličani niso mogli prisostvovati. Glavna zasluga za to pa gre v prvi vrsti Sokolu, ženskemu društvu in sploh vsem narodnim krogom, ki so se potrudili za čim večji uspeh Maticinega koncerta. Po koncertu pa so sedeli z nami še dolgo, dolgo, ker mi sploh nismo šli spat. Vlak odhaja namreč zelo zgodaj, pa smo ga raje kar v kavarni pričakali. Bilo je še dovolj pesmi, plesa, vina, dima in zaspanih. Lepo pa je le bilo!

Te dni smo razposlali opomine vsem našim naročnikom, ki so z naročnino v zaostanku, in jih tem potom še enkrat prosimo, da nam označeni znesek čim prej plačajo in si s tem zagotovijo redno dostavljanje lista. Le onim, ki bodo imeli naročnino plačano, se bo list redno dostavljal, vsem drugim pa bomo žal primorani s 30. novembrom pošiljanje ustaviti.

Uprava »Večernika« Poroka.

Včeraj sta se poročila v Magdalenski cerkvi g. Jurica Zdravec, sin veleindustrijalca iz Središča, in gđca Ila Pivkova, hčerka narodnega poslanca dr. Pivka. Priči sta bila g. svetnik Knop in sodnik dr. Boris Mihalič. Novoporočencema iskreno želimo obilo sreče!

Poroke v Mariboru.

V zadnjem času so bili v Mariboru poročeni: Anton Drevenšek, zidar, z gđc. Frančiško Poličevo, voditeljico pralnice; Karol Kaiser, knjigovodja, z gđc. Manganeto Siegelovo, zasebnico; Anton Krajnc, vlakovodja, z gospo Marijo Volavčnikovo, roj. Pacher, gospodinjo; France Leskovar, železničar, z gđc. Marijo Šauperlovo, šiviljo; Valentin Senčar, čevljar, z gđc. Kristino Kovačevo, prediljo; Alojzij Hočevar, ključavničar drž. žel., z gđc. Ivano Žejnovo, tkalko; Ivan Hart, zidar, z gđc. Julijanoj Mohorkovo, delavko; Ludvik Rusl, mizar, z gđc. Frideriko Volovšekovo, pletiljo; Fran Kerček, pilot mariborskega aerokluba, z gđc. Justino Heinrichovo, zasebnico; Jurica Zdravec, industrijalec, z gđc. Ljudmilo Pivkovo, zaseb. uradnico; Reinhold Günther, zavarovalni inšpektor, z gđc. Margaretto Bergmannovo, hčerko strojevodje.

Sveži grobovi.

V visoki starosti 85 let je preminula na Glavnem trgu zasebnica Neža Halek-ker v soboto popoldne. — V Delavski ulici 26 je umrla 4 in polletna hčerkica brivskega mojstra Zdravka Polegega. — V Vičavi pri Ptujju je umrl v noči od sobote na nedeljo po daljšem bolehanju g. Milan Gregorič, brat direktorja pošte v Ljubljani. — Danes zjutraj je preminula 56letna vdova magistratnega uradnika Marija Kranjčeva. Pokopljejo jo v sredo na pobreškem pokopališču. — Pogreb tragične preminulega Janka Aprisnika, posestnika in občinskega tajnika na Teznu, bo v sredo ob pol 16. uri na magdalenskem pokopališču. Blag jim spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

Ljudska univerza v Mariboru.

Danes zvečer ob 8¼ guslarski večer Črnogorca Barjaktaroviča. Poje srbske junaške pesmi. V petek, dne 20. novembra pa nadaljuje akademski slikar g. B. Jakac svoje zelo toplo sprejeto predavanje o Ameriki. Sedaj bo predaval o zapadni Ameriki. Mnogobrojne projekcije.

Oddaja sirot v oskrbo.

Stranke, ki so voljne prevzeti v oskrbo sirote proti delni povrnitvi oskrbnih stroškov, naj se zgledajo v socialno-političnem uradu mestnega načelstva v Mariboru, Rotovski trg 9, od 8. do 12 ure.

Letošnje knjige Vodnikove družbe

bodo danes 16. t. m. po pošti in železnici odposlane za vse sreze bivše mariborske oblasti. Družbina pisarna prosi vse gg. poverjenike, ki še niso vposlali svojih nabiralnih pol, naj jih takoj nanjo odpošljejo.

Nove poštnice in brzojavne pristojbine.

Na podlagi zakona o poštah je prometni minister odredil, da se s 1. decembrom t. l. uvedejo nove poštnice in brzojavne pristojbine, za zavoje nad 5 kilogramov pa s 1. marcem 1932. V tuzemskem prometu je ostala dosedanja pristojbina za navadna pisma, za priporočene pošiljke, za pisma z označeno vrednostjo, za denarne nakaznice in čekovne nakaznice. Povišala se je za odprte dopisnice na 75 par. Pri brzojavkah znaša pristojbina za besedo 60 para; pristojbina za potrdilo 2 Din. Najnižja pristojbina za brzojavko je 6 Din. V mednarodnem prometu znaša pristojbina za priporočena pisma 4 Din. V glavnem pa ostanejo vse dosedanje pristojbine v veljavi.

Internacionalni varieté spored v Veliki kavarni — restavraciji Dancingu.

Cerkveni koncert.

Pri cerkvenem koncertu, v sredo 18. t. m. bo pelo Cecilijansko pevsko društvo oratorij »Stabat Mater« italijanskega skladatelja Rossinija, ki ga v Mariboru še nismo slišali. Lansko leto je pel »Maribor« Dvořakov oratorij »Stabat Mater«.

Tujski promet.

V prvi polovici novembra sta bila v Mariboru zglašena 822 tujca, od teh 201 inozemec. Od inozemcev je bilo 77 oseb iz Dunaja, 27 iz Gradca in 97 iz drugih inozemskih krajev.

Prodaja cenenege mesa.

Jutri dne 17. t. m. od 8. ure naprej se bo prodalo na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 190 kg govejega mesa po Din 6.— za 1 kg.

Kongres Zveze pekovskih organizacij.

Včeraj se je vršil v Beogradu tretji kongres Zveze pekovskih organizacij. Na kongresu so razpravljali o maksimiranju krušnih cen in o cenah pšenice. Delegati so orisali novo nastali položaj, ter pojasnili prilike, ki vladajo v posameznih delih države. V ostalem so skoro vsi govorniki povdarjali, da je njihov zaslužek pri sedanjih cenah minimalen in da ogroža njihovo eksistenco. Ob zaključku je bila sprejeta resolucija, ki so jo predložili na merodajno mesto. Mariborska pekovska zadruga je bila zastopana po pooblaščenem tajniku zveze zagrebških pekov.

Narodni guslar Milovan Barjaktarović.

Narodni guslar Milovan Barjaktarović si je pridobil sloves širom cele Jugoslavije in je poznan kot najboljši guslar. Te dni se muči v Mariboru. V petek in soboto je pel po šolah naši mladini, ki je z zanimanjem poslušala njegove pesmi. Danes zvečer ob 20. uri pa nastopi pod okriljem Ljudske univerze v Apolo kinu. Guslar Barjaktarović je rodom iz Beran v Črnigori. Gusle in narodna pesem so mu že kot dijaku prirasle na dušo in je že takrat prepotoval Jugoslavijo. Barjaktarović ni samo guslar, on je pevec, ki s strunami gusel interpretira narodno pesem, katera izžareva dušo naroda. Odlično pozna našo južno narodno poezijo. Ne uide mu najmanjši etični moment. Z je kom svojih gusel vzbujajo globoke slutnje in z različnimi varijacijami se ogiba možnosti. Z milo zvonečim glasom pravi poslušalca zdaj na vrhunec razpoloženja, ali pa ga gane do solz s svojo otožno pesmijo. Barjaktarović se je odločil, da ponese našo južno pesem preko naših mej in da pokaže tuji naši narodno svetinjo. Zato mu želimo na njegovih turnejah in inozemstvu kar najboljši uspehi!

Stanovanjsko vprašanje in državni nameščenci

STANOVANJSKO VPRAŠANJE — EMINENTNO SOCIJALNO IN DRŽAVNO VPRAŠANJE.

Stanovanje je najvažnejša življenska potreba vsakega človeka. Doma najdemo okrepčilo in počitek po napornem dnevnem delu, tu preživimo večji del svojega življenja in samo doma more obstojati in uspevati rodbinsko življenje. Kdor nima primerne stanovanja, ne more opravljati redno svojega poklica. Se več: stanovanja so največjega pomena za narodno zdravje, za moralno in za javno varnost, skratka za obstoj in za materijalni in kulturni napredek vsakega posameznika in celokupnosti. Iz tega izhaja, da je stanovanjsko vprašanje velevažno socijalno vprašanje, ki se ne tiče samo hišnih gospodarjev in najemnikov, temveč tudi javnosti. Zato pa imajo oblasti pravico in dolžnost, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost in da urejujejo razmerje med hišnimi gospodarji in najemniki tako, da ščitijo nepristransko koristi obeh strank.

Žal, da se je ravno v tem velevažnem vprašanju drugod in pri nas mnogo grešilo in da se napake še sedaj niso popravile. Stari stanovanjski zakoni so preveč enostransko ščitili najemnike v škodo hišnih lastnikov, ki so večkrat imeli le dolžnosti in skoraj nikakih pravic. Najemnine niso često zadoščale, da bi lastniki popravljali poslopja in plačevali davke. To je tudi eden izmed najvažnejših vzrokov, da so najemnine tako poskočile, ko je bila zaščita najemnikov ukinjena. Drugi vzroki stanovanjske druginje so splošna gospodarska kriza, znatne obresti za hipoteke, visoki davki in obč. doklade, pa tudi dejstvo, da nekateri hišni gospodarji, gledajo preveč na svoj dobiček, ne pa na interese najemnikov in celokupnosti. Tako so mnogokje izročeni gospodarsko šibkejši najemniki na milost in nemilost svojih hišnih gospodarjev. Seveda so tudi gospodarji, ki čutijo socijalno, ki se zavedajo svojih dolžnosti in ki se vsled tega zadovoljujejo z najemnina, ki odgovarjajo premoženjskim in pridobitnim razmeram najemnikov. Ti gospodarji zaslužijo pohvalo in priznanje. Marsikje pa so najemnine za stanovanja mnogo pretirane, tudi če upoštevamo lojalno vse okoliščine, ki so povzročile silen porast najemnin. Tako je postala zakonita ureditev najemnin neizogibna. To pa se mora čimprej zgoditi predvsem v interesu državnih nameščenec.

Težko gospodarsko krizo, ki je zadela vse sloje, občutijo namreč v prvi vrsti državni nameščenci, ki so navezani skoraj izključno na svoje skromne mesečne prejemke, ki so se — kakor je splošno znano — v zadnjem času celo znatno znižali. Ti dohodki znašajo sedaj mesečno: za delavce, sluga in dnevnice 750—1500 Din; za uslužbence srednjih kategorij 1500 do največ 4000 Din; za višje uradnike — ki so seveda redki — 4000 do 5300 Din. Ni pa izključeno, da se bodo ti dohodki še znižali. O postranskih zasluhkih skoraj ni govora, deloma, ker jih zakoni izrecno zabranjujejo, deloma, ker so uslužbenci z delom preoblojeni, deloma radi velike konkurence. Morda zasluži ta ali oni s komisijami, inštrukcijami itd. par dinarjev. Državni nameščenci pa, ki bi imeli znatnejše zasebno premoženje, so zelo redki. V splošnem znašajo dohodki državnih nameščenec — preračunani v zlati valuti — 1/4 do 3/4 dohodkov, ki so jih imeli pred vojno. Izdatki za hrano, obleko, vzgojo otrok itd. pa niso padli, deloma se celo (vsled druginje) zvišali. Posebno občutni pa so izdatki za stanovanje. V Mariboru moramo plačevati mesečno povprečno za sobo s kuhinjo 300—500 Din, za dvosobna stanovanja 700—1000 Din, za stanovanja s 3 do 4 sobami pa 1000 do 1500 Din in še več. Iz navedenega izhaja, da znašajo najemnine često več kot polovico vseh dohodkov, v vsakem slučaju — z redkimi izjemami — pa najmanj 1/4. Z ostankom pa mora nameščenec kriti vse, druge izdatke kakor za hrano, obleko in perilo, kurjavo, razsvetljavo, nabavo knjig in drugih pripomočkov, ki jih neobhodno potrebuje v službi, v slučaju bolezni za zdravila in zdravniške stroške, za vzgojo (šolanje) otrok, za oddih v času po-

čitnic in še za nešteto drugih potrebščin. Vrh tega naj podpira najrazličnejša strokovna, kulturna, športna in druga društva, ki bi često brez njegovih prispevkov ne mogla obstojati, kupuje naj leposlovne in znanstvene knjige, naročen naj bo na liste itd. Pri vsem tem naj bo stanju primerno obklečen, ne sme biti »umazanec« i. dr. Kako pa naj državni nameščenec izpolni vse te rodbinske, stanovske in družabne obveznosti, ko mora izdati velik del svojih dohodkov samo za stanovanje? Posledica tega je splošna proletariizacija in vedno večje uboštvo nekdanj tako uglednega in vplivnega stanu.

Jasno je, da teh razmer niso zakrivali samo hišni lastniki, temveč neštete druge okoliščine, predvsem težka gospodarska kriza. Prav tako gotovo pa je tudi, da pospešujejo ta propad v veliki meri gospodarji, ki zahtevajo od državnih nameščenec najemnine, ki niso v skladu z njihovimi dohodki. Če pa se mora državni uslužbenec neprenehoma boriti za svoj gnetni obstanek, če ga tarejo neštete materijalne skrbi in če vidi, kako trpi pod takimi razmerami njegova rodina, ne more več redno in dobro opravljati svoje službe. Tako pa trpe škodo vsi, predvsem pa hišni lastniki sami. Kajti: kdo varuje hišnim gospodarjem njihovo imetje, kdo ščiti njihove pravice in skrbi za njihovo varnost? Sodnik, državni pravdnik, upravni uradnik (oz. podrejeno osebje vseh), policist in žandar, torej državni nameščenec! Kdo skrbi za vzgojo njihovih otrok in jim omogoča tako bodočo eksistenco? Učitelj in profesor, torej državni nameščenec! Kdo skrbi za njihovo korespondenco, pošiljatve itd. Poštni uslužbenec, torej državni nameščenec! Če hoče hišni gospodar kam potovati i. dr., kdo mu to omogoči? Železničar, torej državni nameščenec. Tako bi lahko naštel še mnogo drugih slučajev. Zadostujejo pa naj ti v dokaz, kako odvisev je hišni gospodar od državnih nameščenec v vsakem položaju življenja in da mora torej on v prvi vrsti imeti interes na tem, da more državni nameščenec primerno živeti. Njegov lastni interes zahteva torej, da se zadovoljuje z najemnino, ki odgovarja dohodkom državnega nameščenca.

Slednjič: ali ni krivično, da se državnim nameščencem znižujejo dohodki, medtem ko zahtevajo hišni lastniki vedno isto ali celo zvišano najemnino? Mi državni nameščenci se ne bomo upirali, da se nam krčijo naši prijemki, če zahtevajo to državni interesi. Odločno pa zahtevamo, da se razdele bremena pravično in da prevzamejo del bremen, ki jih moramo nositi mi, tudi gospodarsko gotovo močnejši hišni gospodarji! — Vprašanje, kako se naj določijo najemnine, prepustimo zato poklicnim oblastim. V splošnem pa naj najemnine ne prekoračijo 20% celokupnih prejemkov državnega nameščenca. Mnogoletna izkušnja uči namreč, da je samo tako mogoče redno gospodarstvo tistega, ki je navezan na mesečno plačo.

Državni nameščenec.

Razkranjanje atoma.

V laboratoriju visoke napetosti v Berlinu so napravili poizkus, da bi razkrojili atom z napetostjo 2.400.000 voltov, in so dosegli zelo povoljne uspehe. Verjetno je, da se bo na ta način posrečilo sistematično razkranjanje atoma, kar bi bilo velikega pomena za znanost in tehniko. Značilno pri teh poizkusih je, da imajo katodni žarki isto moč, kakor tisoč kilogramov radija. Tako velike množine radija vobče ne premore svet. Računajo, da se bo moglo doseči razkranjanje atoma z napetostjo 4 milijonov voltov. Ko se to posreči, bo začetna znanost in njeni praktičnosti povsem nova smer in marsikateri aksiomi kemije se bodo zrušili.

Malo smeha

— Ah, to poljubovanje. Vse mogoče se lahko dobi od tega! —

= Prav imaš, Marjanca. Francka je dobila kožuho vrniti plašč, Tončka dva para rokavic, Fricka prstan z dijamantom in Lenčka celo — zibljce.

Sportna nedelja

Temovanje za pokal medklubskega odbora

SK ŽELEZNIČAR ZMAGA PO ŽREBU. — DOBER OBISK.

Na igrišču ISSK Maribora se je večeraj vršil turnir za prehodni pokal MOLNP, ki je v vsakem oziru prav dobro uspel. Sodelovalo je četrto moštvo, in sicer SK Železničar, SK Svoboda, ISSK Maribor in SK Rapid. Turnir je bil organiziran tako, da so tekme trajale po 45 minut. Igrišče je bilo zaradi dolgotrajnega deževja zelo mehko in razmočeno, tako, da so igralci morali napeti vse sile, da so obvladali teren.

Kot prva tekme sta nastopila

SK Železničar:SK Svoboda 2:0.

Svobodaši so bili pridno na delu, podlegli pa so zaradi raztrgane igre napadalne vrste. Precej krivde na rezultatu nosi tudi vratar, ki se ne zna dobro plasirati. Železničarji so imeli najboljše moči v ožji obrambi, dočim krilska in napadalna vrsta nista bili na običajni višini. Gola sta padla v 20. in 31. minuti.

Sodil je g. Nemec.

V drugi tekmi sta se srečala

ISSK Maribor:SK Rapid 2:1.

Maribor, ki je nastopil s štirimi rezervami, je ugodno iznenadil. Predvajal je lepo kombinacijsko igro in si ustvaril nebroj zrelih situacij, od katerih pa je samo dve izkoristil. Po dolgem času je zopet nastopil Prevolnik v krilski vrsti. Čeprav leto dni ni igral, je rešil svojo nalogo zelo dobro. Napadalna vrsta se je nekoliko pregrupirala in je igral srednjega napadalca Konič. Bil je dober vodja, včasih pa je bil malce prepočasen. Mnogo se je opazilo, da manjka Bertonec, zaradi česar napad ni imel običajne prodornosti. V krilski vrsti je bil neumoren Kirbiš, izvrstna pa sta bila branilca in vratar.

Rapid je bil fizično na boljšem, v kombinaciji pa je za Mariborom zaostajal. Srednji napadalec Heller se je brezuspešno trudil najti kontakt s svojimi soigralci. Krilska vrsta ni bila na običajni višini. Obramba je bila sigurna, golman dober ter je nekajkrat uspešno interveniral.

Spočetka izmenjajoči napadi. V 16. minuti pa se Rapidu posreči doseči vodilni gol. Maribor pritisne in v 25. minuti izenači. V 35. minuti pade iz prostega strela drugi gol za Maribor. Vsi poizkusi, da bi eden ali drugi dosegel nadaljnje uspehe, ostanejo brezuspešni.

Sodil je izvrstno g. dr. Planinšek.

Pred pričetkom tekme je izročil načelnik nogometne sekcije ISSK Maribora g.

Nerat jubilantu Priveršku, ki je odigral svojo 100. tekmo za barve ISSK Maribora, lično spominsko darilo. Čestitamo! V finale sta se torej plasirala

ISSK Maribor:SK Železničar 0:0.

Boj med starima nasprotnikoma je ostal neodločen. Obe moštvi sta položili v igro vso energijo in skušali doseči svojemu klubu zmago. Priznati se mora, da se je tekma odigrala fair in brez nepotrebne preostre igre. Če vzamemo igro samo, bi morali prisoditi pičlo zmago Mariboru, ki je bil kombinatorno in tehnično za mal plus pred Železničarjem. Njegovi napadi so bili lepo izpeljani — do 16-meterskega prostora. Tu pa je prave odločnosti zmanjkalo. Opaža se pri Mariboru pomanjkanje energičnih zvez, ki bi imele predvsem nalogo eksekutorja v za strel zrelih pozicijah. V splošnem pa je njegovo moštvo zaigralo dobro, vkljub temu, da so bili v moštvu rezervisti.

Železničar na drugi strani je predvedel igro, ki ni bila preveč vezana na kombinacije. Njegovo moštvo je izvajalo hitre napade, podprte z vsemi silami. Nasprotno pa je Maribor v kazenskem prostoru prepustil žogo le enemu izmed napadalcev. To je seveda otežkočilo siguren uspeh.

Tik pred koncem igre je bravurozno branil vratar Koren 11 metrovko, ki jo je diktiral sodnik zaradi roke.

Po propozicijah bi se moral zaradi neodločnega izida odigrati nadaljšek 2krat 10 minut, ki pa je bil zaradi nastale teme nemogoč. Sporazumno se je potem žrebalo in žreb je odločil za zmagovalca SK Železničarja.

Sodil je g. Nemec.

SK Železničar mlad.:SK Rapid mlad. 3:3.

Na igrišču SK Rapida se je večeraj odigrala prvenstvena tekma med mladino SK Železničarja in mladino SK Rapida. Tekma je ostala neodločena 3:3.

Ostale nogometne tekme.

Zagreb: Concordia:Gradjanski 1:0 (1:0).

Sarajevo: Sašk:Hajduk 2:1 (2:0).

Beograd: BSK:Jugoslavija 2:1 (2:1).

Rim: Italija:Češkoslovaška 2:2 (0:0).

Dunaj: Rapid:WAC 4:2 (3:2); Admira: Wacker 4:1 (2:1); Austria:Hakoah 6:1 (4:0); Vienna:FAC 6:2 (2:1); Slovan:Nicholson 2:0 (1:0).

Zanimivi iznajdbi

Med ameriškimi učenjaki ni krize. Ti gredo svojo pot in vsak dan poroča ameriško časopisje o novih iznajdbah. V poslednjem času so se spravili nekateri ameriški učenjaki na ubogo človeško stvar. Za inženjera Whitemana je sodoben človek preslab, zato je konstruiral avtomat, človeka, ki bo v bodoči vojni zamenjal vojaka in prevzel njegove dolžnosti. Ustvaril mu je močno srce, motor 70 konjskih sil. Umetni človek je mnogo večji in močnejši kot navaden zemljan. Edina napaka pri Whitemanovem človeku, »Golem«, kakor ga sam naziva, je ta, da ne zna in ne more sam misliti. Za njega misli njegov ustvaritelj s pomočjo radiotelefografije. Na komando Golem koraka, strelja, meče granate, pa tudi za borbo na nož je sposoben. Za vojsko je Golem veliko bolj pripraven kot človek, ker ne beži pred sovražnikom in ni tako občutljiv. Strupeni plini mu tudi ne morejo do živca, in ne potrebuje nobene maske. Umevno pa je, če ga zadene krogla v srce, pogine tudi Golem, toda s to razliko, da mu srce lahko popravijo.

Ameriški učenjaki so iznašli že marsikateri avtomat, ki nadomešča človeka. Vsekakor pa je najnovejši Adam zanimiva prikazen na polju novodobne tehnike.

Za drugega ameriškega učenjaka pa je zopet na svetu vse premalo duhovitih in pametnih ljudi. Da se rodi tako malo genijalnih mož, to mu očividno ni všeč. Prišel je pred kratkim do zaključka, da bo mogoče v bodoče take genije izdelo-

vati v laboratorijih in bioloških zavodih. Vsakega otroka, pravi učenjak, pa če je še tako bedast, bo mogoče z malo operacijo izpremeniti v genijalnega človeka. Poskusi so namreč dokazali, da je telesni in duševni razvoj človeka odvisen od žlez. Zato bo treba samo to ali ono žlezo precepiti pri otroku, pa bo dobil otrok ali sijajen spomin, ali pa kakšno drugo duševno sposobnost v največji meri.

Če se bo uresničilo, kar napoveduje profesor, bo napočila zlata doba za parlamente in univerze. Po svetu bodo hodili sami modrijani.

Berlin ne pleše in se ne zabava.

Običajno so vsako leto v jeseni berlinski časopisi prinašali programe vseh večjih zabav in plesov, ki so bili napovedani za sezono. Mnoge agenture in pojedini umetniki so imeli polne roke dela, da izmislijo nove atrakcije. To jesen pa, kakor da je Berlin izumrl. Nikdo ne misli na zabave in ples. Težko skrb tare Berlinčane, ko je pet milijonov ljudi brez dela, a 30 milijonov komaj životari. Do danes ni bil najavljen noben ples in nobena zabava. Velike dvorane pri Adlonu, v Kaiserhofu in Esplanadi čakajo... Tudi novinarskega plesna, ki je tradicionalna in najelitnejša prireditve, baje ne bo. Berlin dela pokoro.

— Francelj je strašen človek. Pomislil, jaz sem trdno sklenila, da mu bom dala košaro. Ali misliš, da me je ta grdoba zasnil?

= Potolaži se, Dragica, tudi z menoj je tako napravil.

Pavle Cufkar

(Pole Poppenspäler.)

Pripovedka.

Teodor Storm. — Prevedel L. L.

Strelski dom na Južni cesti poznaš; na vežnih vratih se je tedaj še košatila lepa slika orjaškega strelca s šopom peres na glavi in s puško v krepki desnici; sicer pa se je stara bajta tedaj še huje podirala nego dandanes. Društvo se je bilo že tako skrčilo, da je štel le še tri člane; srebrne kope, prahovnice in častne verižice, ki so jih bili nekdanj poklonili društvu stari deželni vojvode; so strelci že davno po malem napravili; prostori vrt — saj veš, da sega do drevo-reda — so bili dali v najem kot pašnik za drobnico. Stara hiša z dvema nadstropjema ni rabila nikomur več ne za stan ne za delavnico; vever jo je bil zmi-kastil in zmaljal in napol porušena je dremala med bodrimi sosednjimi hišami; le v pusti beli dvorani, ki je zavzemala skoro vse drugo nadstropje, so kazali včasih orjaki in glumci svojo umetnost. Tedaj so velika vežna vrata s sliko strelskega brata zahreščala in se s treskom odprla.

Po malem se je zvečerilo in zmračilo. Kako sem bil nesrpen, kako hudo mi je bilo! Oče je bil odločil, da smem v Strelski dom šele pet minut pred začetkom predstave; sodil je, da sem take vaje v potrpljenju hudo potreben, ker bi sicer v gledališču povzročal nemir in bil ljudem v nadlego in napotje.

Končno sem stal pred vhodom. Velika vrata so bila na stežaj odprta in razni ljudje so drveli v hišo. Tedaj so namreč meščani še radi zahajali k takim zaba-

vam. Do Hamburga je bila dolga pot in le malo jih je bilo, ki bi se jim bile pri-skutile domače skromne prireditve le za-to, ker so bili nekoč v velikem mestu na razkošnih veselicah. — Ko sem se prirnil do vrha hrastovih polžastih stop-nic, sem uzrl Lizikino mater, ki je sede-la tik vrat in prodajala vstopnice. Prav zaupno sem stopil k njej, misleč da me bo kot starega znanca prav po do-mače pozdravila; toda tiho in togo je obsedela in mi odvezla listek, kakor bi ne imel prav nobenega stika z njeno rod-bino. — Potr in poparjen sem stopil v sobano. Ljudje so čakali na začetek pred-stave in se tiho pomenkovali; vmes jim je godel naš mestni muzikant s tremi to-variši. Najprej so mi obvisle oči v ospredju dvorane. Tam sta bilj naslikani na rdečem zastoru vrh sedežev za god-ce dve dolgi troblji, ki sta križema le-žali na zlati liri; in to se mi je tedaj ja-ko čudno zdelo, da je visela na vsakem dulcu krinka, kakor da so jo bili obesili za prazne oči; ena je grdo gledala, dru-ga se je smejala. — Tri prva mesta so bila že zasedena; zagostil sem se v če-trto klop, kjer sem bil zagledal vrstnika, ki je tam ždel poleg svojih staršev. Za nami so se poševno višala mesta tako, da je bila galerija, kjer so vsi stali, ne-kako za moža nad podom. Zdelo se mi je, da je bilo tudi tam precej ljudi, na-tančno nisem videl, ker so le slabo sve-tile lojene sveče, ki so brlele v pločevi-nastih svečnikih po lesenem opažu; tudi je požiralo luč težko stropno tramovje. Moj sosed mi je hotel povedati nekaj o šoli. Nisem mogel pojmiti, kako je mo-gel take marnje v misel jemati; gledal sem le na zastor, ki so ga svečano raz-svetljevale svetilke na odru in na pod-stavcih za note. In zdaj se je nekaj za-

zibalo preko zavese, skrivnostni svet, ki je bil za njo, se je zganil; še en sam hip in zvonček je zapel. Kakor bi trenil, so utihnili pomenki zgovornih gledalcev in zastor se je jadrno dvignil. — En sam pogled na oder me je pomaknil za tisoč let nazaj. Videl sem dvorišče srednje-veškega gradu s stolpom in mostom; dva možica sta stala na sredini v živem po-menku. Črnobradec, ki je nosil perjanico na šlemu in z zlatom izvezen plašč pre-ko rdeče oprave, je bil palatin Vojmir; odpravljaj se je na vojno, da ukroti črne nevernike, in je večel mlademu hišniku Golu, ki je stal v modrem, s srebrom ob-šitem suknjiču poleg njega, naj ostane v gradu in varuje palatinko Genovefo. Ne-zvesti Golo se je delal strašno divjega, ker je odhajal dobri gospodar brez nje-ga v ljuto igro z orožjem. Ko sta se ta-ko prerekala in pričkala, sta obračala glavo na desno in levo in sta močno in sunkoma krilila z rokami. Mahoma so zazveneli zunaj na mostu tanki zategnjeni zvoki troblje in hkrati je izza stolpa pri-drvela v sinji obleki lepa Genovefa in vrgla roke preko ramen svojega sopro-ga: »O moj Vojmir, ti presrčno ljubljeni, ko bi te le krhiti neverniki ne posekali!« Pa to ji ni nič pomagalo; še enkrat so troblje zapele, in grof je korakal pre-šerno in oblastno preko mostu z dvori-šča; razločno se je čul hrupni odhod ob-oroženega krdela. Zlobni Golo je bil se-daj gospodar gradu. —

In zdaj se je igra nadaljevala tako, kakor je zapisano v tvoji čitanki. — Se-del sem na svoji klopi kakor uklet; te čudne kretnje, ti drobni in hreščeči glas-ki, ki so zares prihajali lutkam iz ust — groza je bila pogledati tajinstveno živ-ljenje v malih kipcih, ki so neodoljivo privlačevali moje oči.

V drugem činu je bilo še huje. — Med grajskimi strežniki je bil sluga v žolti nankinški obleki, ki so mu pravili Pav-liha. Če ta fant ni bil živ, potem sploh nikdar ni bilo nič živega na svetu; uga-njal je take burke in zbijal take never-jetne šale, da se je vsa dvorana tresla od smeha; v svojem nosu, ki je bil ve-lik kakor klobasa, je moral vsekakor imeti kak zgib; ker če je hahljavec tako iztresal svoj glupi in lokavi smeh, je kinkal konec nosu, kakor bi od same objesti in razposajenosti ne vedel, kaj bi naj začel; obenem je zeval negodnik s svojimi velikimi usti in pokal s svojimi čeljustmi kakor stara sova. »Hopsasa« je zavpilo; tako je vselej tresnil na oder; potem se je prav moško postavil in je govoril najprej le s svojim velikim pal-cem; tako ga je znal izrazito kretati, da je bilo prav tako kakor v tisti igri: »Tu nič, pa tam nič; če nič ne ujameš, pa nič nimaš!« In potem tisti škiljavi pogled; — tako zapeljiv je bil, da so stale v hipu vsemu občinstvu oči navzkriž v glavi. Ves zaverjen sem bil v ljubeznivega na-vihanca!

Končno je gluma minila. In sedel sem spet doma v izbi in sem tiho obiral be-drce, ki mi ga je bila dobra mati posta-vila v toplo peč. Oče je sedel v naslonja-ču in kadil pipico. »No, fant,« me je po-klical. »ali so bile žive?«

»Ne vem, oče,« sem dejal in obiral kost; bil sem še ves zavzet in zbezan.

Nekaj časa med je motril s svojim pre-udarnim nasmehom. »Čuj, Pavle,« je menil potem, »ne smeš prečesto v tisto lutkovno omaro; tiste šeme bi utegnile na vse zadnje tekati za teboj v šolo.«

(Nadaljevanje sledi.)

Srečke za vse razrede državne razredne loterije dobite v

Bančni poslovalnici Bezjak, Gosposka 25

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije

Dobro ohranjen čevljarški stroj
radi smrti zelo ceneno na prodaj. Po-
brežje, Vrtna ulica 6. 5252

Sobo
oddam. Mlinska ulica 35. 5253

Na prodaj!

Novo zgrajena vila ugledna hiša, 10
let davka prosta z 11 stanovanjskimi
prostori, veranda, vrt, prahu prosta,
12% donosa, na Teznu, 2 minuti do
avtobusa, za 220.000 Din. Vprašati v
Mariboru, Smetanova ulica št. 54 v
gostilni. 5039

Elektromotorje »Škoda«,

0.25 do 30 kon. sil na skladišču pri
Ilič & Tichy, elektrotehnično podjetje
Maribor, Slovenska ulica 16. Elektro-
montaže tovarnen in stanovanjskih po-
slopij. Na zahtevo brezplačne ponudbe.

Čedna moderna vila
v bližini parka Din 240.000.—. Trgov-
ski lokal v centru z opremo; veliki
mlin z večvagonsko dnevno kapacite-
to, ceneno Din 15.000.—. Posredoval-
nica »Rapid«, Gosposka ul. 28. 5233

Vse vrste žarnic

za mesto Maribor prodajamo! Svetil-
ke, motorje, likalnice, inštalacijsko bla-
go, izvršujemo vsakovrstne inštalaci-
je in popravila prompt po konkurenčni
ceni. Ilič & Tichy, elektrotehnično pod-
jetje, Maribor, Slovenska ulica 16, tel.
2756. 2075

Samostojna kuharica,

ki je služila 25 let pri isti družini v tej
lastnosti, išče mesta pri dobri družini.
Reflektira na dobro ravnanje. Ponud-
be na M. Dolenc, Prečna ul. 3 I, Ma-
ribor. 5228

Trajno grelno peč

(Dauerbrandofen), skoraj novo, srednje
veliko, prodam po ugodni ceni. Klju-
der, Dr. Medvedova ul. 14, nasproti
Nassimbenijeve zvonarne. 5249

Sobo in kuhinjo

oddam. Stritarjeva ulica 3. 5251

Sadno drevje

jablane, hruške, slive, črešnje, mareli-
ce, breskve, kutine, nešplje itd., je naj-
boljše presaditi v jesen. Zato naročite
tako pri drevesnici veleposestva Jo-
sip Rosenberg, Maribor, Tržaška ce-
sta 64. Telef. 2301. 5135

Maša družinska hiša

z lepim velikim vrtom na Teznu v
Prešernovi ulici št. 13 takoj na prodaj. 5252

Lepo stanovanje

v prvem nadstropju v Prešernovi ul.
18, tri sobe, soba za služkinjo, predso-
ba, kuhinja, plin, električna razsvet-
ljava in vsi pritliklinami oddam bolj-
ši stabilni stranki. Vprašati Prešerno-
va ul. 18. vrata 6. 5190

Sostanovalec

sprejemem v celo oskrbo. Naslov v ur-
pravi. 5230

Dr. JAN JURO

advokat v Mariboru, je preselil svojo pisarno v

novo palačo OUZD, nasproti sodnije

SODNA ULICA št. 9

Spomnite se CMD

Inserirajte

v

„Večerniku“

Najprimernejše darilo je

lepo nalivno pero

Svojo veliko zalogo priporoča

KNJIGARNA TISKOVNE ZADRUGE. MARIBOR, Aleksandrova cesta 13

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: VEKOSLAV SPINDLER v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru